

Lasten päivähoito

Yleistä esikoulusta

Esikoulu

Esikoulu on ollut vuodesta 2011 lähtien oma koulumuotonsa ja tarkoitettu 1-5-vuotiaille lapsille. Esikoulu on yleinen siitä vuodesta lähtien, jolloin lapsi täyttää kolme vuotta, mutta se ei ole pakollinen.

Toiminnan tavoitteena on stimuloida lapsen kehitystä ja oppimista sekä tarjota turvallista päivähoitoa. Toiminnan lähtökohtana on kokonaisnäkemys lapsesta ja lapsen tarpeista, ja se muotoillaan siten, että hoito, huolenpito, kasvatus ja oppiminen muodostavat kokonaisuuden. Esikoulun tulee edistää monipuolisia yhteyksiä ja sosiaalista yhteisöllisyyttä sekä valmistella lapsia jatkokoulutusta varten. Esikoulutoiminnalla on yhdessä koululastenhoidon kanssa kaksinkertainen tehtävä. Sen on yhtäältä tuettava hyvien kasvuolosuhteiden luomista tukemalla ja kannustamalla lapsen kehitystä ja oppimista, ja toisaalta annettava vanhemmille mahdollisuus yhdistää vanhemmuus ansiotyöhön tai opintoihin.

Esikoulutietoja

- Vuonna 2011 esikoulutoiminnassa oli 472 000 lasta, ja kaikkiaan 83 % 1-5-vuotiaista lapsista oli kirjattu esikouluun, 3-5-vuotiaista lapsista jopa 95 % kävi esikoulua.
- Esikoulujen määrä oli 10 300, joista 4000 oli vapaa- ja/tai yksityiskouluja 1666 eri yrityksen omistuksessa.
- Esikoulussa työskenteli 98 532 pedagogia.
- Esikoulun henkilöstötiheys on 5,4 lasta vuosityöntekijää kohden.
- Suurin ammattiryhmä ovat lastenhoitajat.

Yleistietoja vapaa-ajankodeista

Vapaa-ajankoti

Vapaa-ajankoti merkitsee pedagogista ryhmätyötä kouluajan ulkopuolella. Koululain mukaan vapaa-ajankodin on täydennettävä pakollista koulua. Vapaa-ajankodeilla on kaksinkertainen tehtävä. Sen on yhtäältä vaikutettava hyviin kasvuehtoihin tukemalla ja kannustamalla lasten kehitystä ja oppimista sekä tarjottava heille mielekästä vapaa-aikaa, ja toisaalta annettava vanhemmille mahdollisuus yhdistää vanhemmuus ansiotyöhön tai opintoihin.

Kunta on velvollinen tarjoamaan vapaa-ajankotia esikoulua ja peruskoulua käyvälle lapselle, jonka vanhemmat ovat ansiotyössä tai opiskelevat, mutta myös jos lapsi itse tarvitsee toimintaa. Määräys on voimassa kevätlukukaudesta lähtien samana vuonna, jolloin lapsi täyttää 13 vuotta. Vanhempainlomalla olevien, työttömien tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevien tai toimeentulotukea vastaanottavien lapsilla ei ole oikeutta paikkaan vapaa-ajankodissa.

Vapaa-ajankotitietoja

- Yli 397 000 lasta on kirjattu vapaa-ajankotiin. 82 % heistä on 6-9-vuotiaita. 10–12-vuotiaista lapsista vain 11 % saa koululapsille tarkoitettua huolenpitoa.
- Vapaa-ajankoteja on 4300. Niiden enemmistö on integroitunut koulun kanssa. Kahdessa kolmasosasta kuntia toimii yksityisiä vapaa-ajankoteja, ja yli kymmenesosa vapaa-ajankoteihin kirjatuista lapsista käyvät yksityisessä vapaa-ajankodissa.
- Vapaa-ajankodeissa työskentelee lastenhoitajia, oppilasavustajia sekä vapaa-ajan ohjaajia.

Yleistietoja pedagogisesta toiminnasta

Pedagoginen erityishoito

Suurin syy pedagogisen erityishoidon rakentamiseen oli toivomus saada alalle useampia toimijoita ja kannustaa uusien toimintamallien syntyä. Pedagogisessa erityishoidossa ei aseteta samoja vaatimuksia henkilöstön koulutukselle, eikä toiminnan pedagogisen sisällön tarvitse vastata esikoulun ja vapaa-ajankotien opetussuunnitelmaa. Perhepäiväkodit ovat pedagogisen erityishoidon tavallisin muoto, mutta on syntynyt myös monen perheen yhteisiä esikoulua muistuttavia ratkaisuja.

Yleistietoja muusta pedagogisesta toiminnasta

Tietoja pedagogisesta huolenpidosta

- Yli 90 % pedagogista erityishoitoa saavista on kirjoilla perhepäiväkodissa.
- Noin 25 000 lasta 1-12-vuoden välillä lasketaan saavan perhepäivähoitoa.
- Kaikkiaan 4200 henkilöä työskentelee perhepäivähoitajana, ja 1200 heistä on yksityisyrityksiä.

Avoin vapaa-ajan toiminta

Kunta voi siitä vuodesta lähtien, jona lapsi täyttää 10 vuotta, tarjota avointa vapaa-ajan toimintaa vapaa-ajankodin sijaan. Toiminnan sisällölle tai järjestelylle ei aseteta muita vaatimuksia kuin, että sen on oltava kaikille avoin.

Tietoja avoimesta vapaa-ajan toiminnasta

- Avointa vapaa-ajan toimintaa järjestetään 600 eri toimipisteessä, jotka jakautuvat 62 kunnan alueelle Ruotsin kaikkiaan 290 kunnasta.
- Toimintaa järjestetään useimmiten suurkaupunkialueilla, jolloin se on koordinoitu esimerkiksi teini-ikäisille tarkoitettuna vapaa-ajan toiminnan kanssa. Koska lapsia ei ole kirjattu toimintaan, ei osallistuvien lasten määrästä ole tilastoja.
- Vain 1000 työntekijää. Tavallisin ammatti on vapaa-ajan ohjaaja.

Avoin esikoulu

Avoimen esikoulun tehtävänä on tarjota esikoulupedagogista toimintaa lapsille, jotka eivät käy esikoulua samalla, kun vanhemmille tai muille seurana oleville

aikuisille annetaan mahdollisuus yhteyksien solmintaan ja yhteisöllisyyteen. Toiminta on tarkoitettu alle 6-vuotiaille lapsille.

Avoimen esikoulun lasketaan työllistävän 600 henkilöä. Heistä 150 on lastenhoitajia.

Tietoja esikoulusta ja pedagogisesta huolenpidosta			Esikoulu ja/tai pedagoginen erityishoito		
	Maksukatto	Kuitenkin korkeintaan		Maksukatto	Kuitenkin korkeintaan
1. lapsi	3%	1260 kr	1. lapsi	2%	820 kr
2. lapsi	2%	840 kr	2. lapsi	1%	420 kr
3. lapsi	1%	420 kr	3. lapsi	1%	420 kr

Kunnilla on oikeus tehdä päätös alemmista taksoista sekä päättää, millaisia tulotasoja maksu koskee. Niin kutsuttu enimmäismaksu otettiin käyttöön 2001. Maksut vaihtelevat täysin maksuttomasta valtion määräyksen mukaiseen enimmäiskattoon.

Miehitys ja tiloja koskevat normit

Koululain mukaisesti on miehityksen ja toimintaan osallistuvien lasten määrän oltava riittävä, jotta toiminnasta vastaava päämies pystyisi suoriutumaan toimeksiannosta. Tilojen on oltava sellaisia, että niiden avulla turvataan hyvä huolenpito ja turvallisuus ym. Lapsille on tarjottava hyvää ympäristöä. Rakennuslaki sisältää kuitenkin sääntöjä uusien esikoulujen rakentamista silmällä pitäen.

Ammattitilastoja

- Lastenhoitajina työskentelee noin 75 000 henkilöä, joista 90 % on töissä esikoulussa.
- Noin 11 000 henkilöä työskentelee oppilasavustajana.
- 3000 henkilöä työskentelee perhepäivähoitajana yksityisessä omistuksessa olevissa 1200 perhepäiväkodissa.
- Vapaa-ajan ohjaajana työskentelee noin 9000 henkilöä, joista 90 % työskentelee 13 vuotta täyttäneiden tai sitä vanhempien lasten parissa.

Kunnallistyöntekijäin liitto järjestää:

- 47 000 lastenhoitajaa
- 7800 oppilasavustajaa
- 2700 perhepäivähoitajaa
- 2800 vapaa-ajan ohjaajaa

Ay-edustajien määrä on noin 2700.